

Domnului Augustin Zegrean,

Președintele Curții Constituționale

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. d) din Constituția României și ale art. 13 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă transmitem alăturat, excepția de neconstituționalitate cu privire la prevederile art. 69 alin. (2) teza finală din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 25 iulie 1997, dându-se textelor o nouă numerotare, cu modificările și completările ulterioare.

Vă asigur, domnule președinte, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,

Prof. univ. dr. Gheorghe Iancu

București, 18 iunie 2012

*Excepție de neconstituționalitate
referitoare la dispozițiile art. 69 alin. (2) teza finală din
Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată în anul 1997,
cu modificările și completările ulterioare*

Motive de neconstituționalitate:

Dispozițiile art. 69 alin. (2) teza finală din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată în anul 1997, cu modificările și completările ulterioare, contravin prevederilor art. 124 alin. (1) și art. 133 alin. (1) din Constituția României, publicată în Monitorul Oficial cu numărul 233 din data de 21 noiembrie 1991, pentru motivele pe care le vom arăta în continuare:

Analiza de neconstituționalitate trebuie făcută în lumina textelor constituționale în vigoare la data aplicării Legii nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, în speță prin raportare la Constituția României din 1991.

Astfel, potrivit prevederilor art. 69 alin. (2) teza finală din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată în anul 1997, cu modificările și completările ulterioare, „transferarea procurorilor în funcțiile de judecători se face potrivit prevederilor alin. (1)”, alineat care reglementa situația potrivit căreia „promovarea și transferarea judecătorilor în funcțiile din magistratură se dispun de către Consiliul Superior al Magistraturii, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege.”

Dispozițiile art. 124 alin. (1) din Constituția României din 1991, reglementau statutul judecătorilor stabilind că „**Judecătorii numiți de Președintele României sunt inamovibili, potrivit legii.** Președintele și ceilalți judecători ai Curții Supreme de Justiție sunt numiți pe o perioadă de 6 ani. Ei pot fi reînvestiți în funcție. **Promovarea, transferarea și sancționarea judecătorilor pot fi dispuse numai de Consiliul Superior al Magistraturii, în condițiile legii.**”

Totodată, prevederile art. 133 alin. (1) din Constituția din 1991 stabileau expres că numirea în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagieri, se face de către Președintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii.

Contrar dispozițiilor constituționale menționate, prevederile art. 69 alin. (2) teza finală din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată în anul 1997, cu modificările și completările ulterioare, stabileau că transferarea procurorilor în funcțiile de judecători era dispusă de către Consiliul Superior al Magistraturii, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege. Ca atare, suntem în prezența unui conflict între textele constituționale invocate și art. 69 alin. (2) teza finală Legea nr. 92/1992, republicată în 1997, prin aceea că textul legal criticat adaugă la Constituție, extinzând atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii și în privința transferului procurorilor în funcția de judecător. Este de menționat că, teza finală a art. 124 alin. (1) din Legea fundamentală din 1991, avea în vedere faptul că promovarea, transferarea și sancționarea puteau fi dispuse de către Consiliul Superior al Magistraturii doar în privința judecătorilor. Astfel, prevederile constituționale cu privire la promovarea, transferarea și sancționarea judecătorilor se refereau în mod clar la judecătorii care fuseseră deja numiți în funcția de judecător prin decret al Președintelui României, cu respectarea prevederilor constituționale.

Supremația reprezintă acea trăsătură a Constituției care o situează în vârful instituțiilor politico-juridice dintr-o societate organizată în stat și face din Legea fundamentală sursa tuturor reglementărilor din acel stat. Ramurile dreptului dezvoltă principiile constituționale, dar normele juridice trebuie să fie în perfectă concordanță cu litera și spiritul constituției. Consecința imediată a supremației Constituției se referă la necesara concordanță dintre orice prevedere normativă și dispozițiile legii fundamentale, orice abatere de la această concordanță fiind considerată o încălcare a constituției și a supremației sale. În consecință, prin adăugarea la textul constituțional este înlăturat principiul supremației Constituției.

Legiuitorul constituant a stabilit distinct norme fundamentale de organizare și funcționare pentru autoritățile publice și, de asemenea, în secțiuni distincte, reglementări cu privire la instanțele de judecată și cu privire la Ministerul Public, creând statute constituționale diferite pentru judecători și procurori.

Dispozițiile constituționale referitoare la statutul judecătorilor prevăd că aceștia sunt numiți de Președintele României și sunt inamovibili, iar cele referitoare la statutul procurorilor stabilesc că aceștia își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.

Ca atare, procurorii nu sunt inamovibili, fiindcă inamovibilitatea decurge din norma constituțională; or, legiuitorul constituant a stabilit că sunt inamovibili numai judecătorii numiți prin decret al Președintelui, iar nu și procurorii, care se bucură de stabilitate. Singura excepție reglementată de Constituție de la obligativitatea numirii de către Președinte în funcția de judecător este aceea a judecătorilor stagiați. În acest sens este și Decizia Curții Constituționale nr. 130/1998 referitoare la constituționalitatea dispozițiilor art. 59 alin. 1 din Legea Curții Supreme de Justiție nr. 56/1993, publicată în Monitorul oficial al României nr. 473 din data de 9 decembrie 1998.

Mai mult, din coroborarea art. 124 alin. (1) teza I și teza a III-a și art. 133 alin. (1) din Constituția României din 1991 rezultă în mod evident că legiuitorul constituant a stabilit o delimitare clară între judecatori și procurori inclusiv sub aspectul promovării, transferării și sancționării. În cazul judecătorilor, legiuitorul constituant a prevăzut expres autoritatea publică ce poate dispune promovarea, transferarea și sancționarea acestora, ținând seama de exigența respectării inamovibilității judecătorilor, iar textul art. 124 alin. (1) din Legea fundamentală reglementa, fără echivoc, că inamovibilitatea poate fi înțesă doar în prezența unui decret de numire în funcția de judecător emis de Președintele României și publicat în Monitorul Oficial al României.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a decis că „Inamovibilitatea este o garanție a bunei administrări a justiției și a independenței și imparțialității judecătorului. Ea nu este consacrată numai în interesul judecătorului, ci și în cel al justiției. De aceea, legiuitorul a înțeles să stabilească condiții speciale pentru numirea în funcție a magistraților. Acest sistem de exigențe instituit pentru numirea magistraților are menirea să realizeze efectiv principiul independenței judecătorilor, concomitent cu asigurarea profesionalismului și prestigiului justiției” (Decizia Curții constituționale nr. 39/1996 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 174 din data de 2 august 1996).

Ca atare, înfrângerea dispozițiilor constituționale referitoare la dobândirea inamovibilității este de natură a pune sub semnul întrebării însăși independența autorității judecătorești, știut fiind că inamovibilitatea este cea mai importantă garanție a independenței instituțiilor autorității judecătorești.

În raport cu dispozițiile constituționale invocate, orice trecere a unui procuror în funcția de judecător nu putea fi dispusă în absența unei numiri în noua funcție, prin decret al Președintelui României. Așa cum am argumentat anterior, o interpretare contrară ar conduce la înfrângerea dispozițiilor constituționale referitoare la inamovibilitatea judecătorilor și la obligația Consiliului Superior al Magistraturii de a propune Președintelui României numirea în funcție.

Ținând seama de faptul că, în prezent, Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, a fost abrogată pe data intrării în vigoare a Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, trebuie precizat că, în privința constatării caracterului neconstituțional al unor prevederi abrogate, devin incidente dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, conform căroră Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia, precum și cele ale art. 32 și art. 33 din același act normativ referitoare la soluționarea excepției de neconstituționalitate ridicate de Avocatul Poporului.

În acest context, facem precizarea că, prin Decizia nr. 766/2011, Curtea Constituțională a constatat că sintagma "în vigoare" din cuprinsul dispozițiilor art. 29 alin. (1) și ale art. 31 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare.

În cazul de față, efectele juridice ale aplicării art. 69 alin. (2) teza finală din Legea nr. 92/1992, în speță transferarea unor procurori în funcția de judecător prin act al Consiliului Superior al Magistraturii, fără a fi numiți în funcția de judecător prin decret emis de Președintele României, continuă să se producă și în prezent, după ieșirea lor din vigoare.

În considerentele Deciziei nr. 766/2011, Curtea Constituțională a reținut că „legile sunt abrogate, ajuns la termen, sunt modificate, completate, suspendate sau, pur și simplu, cad în desuetudine, în funcție de noile relații sociale, de cerințe și oportunități. Însă, toate aceste evenimente legislative și soluțiile normative pe care ele le consacră trebuie să respecte principiile Legii fundamentale. Curtea Constituțională, o dată sesizată, are sarcina de a le controla, fără a condiționa acest control de eliminarea, indiferent sub ce formă, din fondul activ al legislației a actului criticat pentru neconstituționalitate.”

Față de argumentele invocate, credem că este necesar ca instanța de contencios constituțional să analizeze sub aspectul conformității cu Legea fundamentală din 1991 a prevederilor art. 69 alin. (2) teza finală din Legea nr. 92/1992, republicată în anul 1997, cu modificările și completările ulterioare care, deși abrogată, continuă să-și producă efectele și în prezent, perpetuând o situație juridică neconstituțională, și anume aceea a exercitării funcției de judecător în cadrul instanțelor judecătorești de la toate nivelurile de jurisdicție a unor persoane care nu au fost numite în funcția de judecător prin decret al Președintelui României.

Totodată, ținând seama de considerentele Deciziei nr. 766/2001 prin care Curtea Constituțională a reținut că acest control de constituționalitate poate viza doar dispozițiile aplicabile cauzei, chiar dacă acestea nu mai sunt în vigoare, precum și faptul că deciziile prin care se constată neconstituționalitatea unor dispoziții care nu mai sunt în vigoare nu produc efecte retroactive, ci exclusiv pentru viitor, apreciem că, *în situația dată, persoanele care nu au fost numite în funcția de judecător prin decret al Președintelui României nu își mai pot exercita, în viitor, funcția.*

Mai mult, efectele produse de textul de lege criticat sunt neconstituționale față de art. 16 din Constituția României, revizuită, care presupune egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări, întrucât creează două categorii de judecători: judecătorii care au fost numiți prin decret al Președintelui României și judecătorii care nu îndeplinesc condiția numirii prin decret al Președintelui reglementată la nivel constituțional.

Textul de lege criticat a determinat încălcarea dispozițiilor constituționale și legale referitoare la obligația depunerii jurământului de către judecători. Astfel, potrivit art. 50 alin. (2) din Constituția din 1991, cetățenii cărora le sunt încredințate funcții publice, precum și militarii, răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin și, în acest scop, vor depune jurământul cerut de lege, iar dispozițiile art. 48 alin. (1) din Legea nr. 92/1992, republicată, prevedeau obligativitatea depunerii jurământului de către magistrați, înainte de începerea exercitării funcției.

În raport cu dispozițiile sus menționate, judecătorii numiți prin decret al Președintelui României pot să-și exercite funcția numai după depunerea jurământului. În aceste circumstanțe, numirea în funcție a unui judecător, în absența unui decret de numire emis de Președintele României, a determinat apariția unor situații paradoxale: ori judecătorul nu putea să depună jurământul deoarece nu fusese numit prin decret al Președintelui României, ori, la trecerea din funcția de procuror în cea de judecător, persoana în cauză depunea un jurământ fără a avea acest drept și care nu putea dobândi valoare constituțională.

În ambele situații, ne aflăm în prezența unui conflict cu normele constituționale și legale referitoare la obligația depunerii jurământului de către judecători.

Având în vedere cele expuse mai sus, considerăm că motivele invocate justifică solicitarea noastră de a se constata **neconstituționalitatea** prevederilor art. 69 alin. (2) teza finală din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 25 iulie 1997, dându-se textelor o nouă numerotare, cu modificările și completările ulterioare.

Avocatul Poporului,

Prof. univ. dr. Gheorghe Iancu

București, 18 iunie 2012